Euroopa Parlament
2019-2024

Kalanduskomisjon

2023/2049(INI)

27.6.2023

RAPORTI PROJEKT

kalapüügi- ja vesiviljelustoodete turu ühise korralduse määruse (EL) nr 1379/2013 rakendamise kohta
(2023/2049(INI))

Kalanduskomisjon

Raportöör: Izaskun Bilbao Barandica

SISUKORD

lk

SELETUSKIRI – FAKTIDE JA TÄHELEPANEKUTE KOKKUVÕTE.....3

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....5

SELETUSKIRI – FAKTIDE JA TÄHELEPANEKUTE KOKKUVÕTE

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määruse (EL) nr 1379/2013 (kalapüügi- ja vesiviljelustoodete turu ühise korralduse kohta) artikli 48 kohaselt esitab komisjon 31. detsembriks 2022 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande määruse kohaldamise tulemuste kohta.

Komisjon võttis selle aruande vastu 21. veebruaril 2023 ja kalanduskomisjon otsustas koostada kõnealuse määruse rakendamisaruande.

Kehtiv ühise turukorralduse määrus (ÜTK määrus) võeti vastu ühise kalanduspoliitika määruse läbivaatamisega samas paketis 2013. aastal. 2013. aastal toimunud läbivaatamisega tehti kalandus- ja vesiviljelustoodete ühise turukorralduse toimimises mõned põhjalikud muudatused. Läbivaatamisega tugevdati eelkõige tootjaorganisatsioonide rolli turukorralduses, samal ajal kui mitmed turusekkumismeetmed kaotati, näiteks meetmed kalandustoodete lõplikuks kõrvaldamiseks inimtarbimisest või nende hävitamiseks. Ka tootjaorganisatsioonil on oluline roll seoses konkurentsieeskirjadega, kuna ainult ÜTK määruse alusel tunnustatud tootjaorganisatsioonid saavad teha erandeid konkurentsieeskirjadest ja pääseda ligi konkreetsetele ELi fondidele, mis on ette nähtud nende turuhaldamisega seotud tegevusteks.

ÜTK määrus on ühise kalanduspoliitika eeskirjade võrgustiku lahutamatu ja oluline osa, eelkõige selleks, et tagada hästi hallatud ja toimiv kalandus- ja vesiviljelustoodete turg. See aitab oluliselt kaasa konkurentsivõime, turu stabiilsuse ja läbipaistvuse tagamisele ning tarbijatele veeandide mitmekesise tarnimise tagamisele.

Raportööri seisukoht

Raportöör väljendab heameelt ühise turukorralduse eeskirjade rakendamisel tehtud edusammude üle, kuid usub, et tarbijate teavitamiseks, märgistamise ja turu läbipaistvuse parandamiseks ning kalandus- ja vesiviljelustoodete jälgitavuse suurendamiseks on vaja teha rohkem jõupingutusi.

Raportöör on võtnud teadmiseks, et nii mitmes raportis kui ka ühise turukorralduse eeskirjade rakendamist käsitlevas komisjoni aruandes mainitakse, et eeskirju ei kohaldata ühtlustatult. Seetõttu on raportöör veendunud, et komisjon ja liikmesriigid peavad tegema rohkem jõupingutusi ÜTK määruse paremaks ja ühtlustatumaks rakendamiseks. Ühtlustatud rakendamine on oluline selleks, et tagada tarbijate usaldus ühtsele turule lastavate veeandide vastu ning tagada ELi kaluritele ja vesiviljelustootjatele võrdsed tingimused.

Raportöör väljendab heameelt kavatsuse üle esitada ettepanek kestlike toidusüsteemide raamõigusakti kohta, et tagada tarbijatele suurem läbipaistvus ja teave. Selline raamõigusakt peab tagama, et see ei tekita täiendavat halduskoormust ja on kooskõlas kestlikkuse tingimusega, mis on sätestatud teistes ELi õigusaktides.

Raportöör väljendab heameelt kalanduskontrolli määruse läbivaatamise üle peetud läbirääkimiste tulemuste üle, eelkõige eeskirjade üle, mille eesmärk on tugevdada jälgitavust käsitlevaid sätteid kõigi kalandus- ja vesiviljelustoodete puhul. See on oluline osa jälgitavusalase teabe tagamisel Euroopa tarbijatele. Sellega seoses peab komisjon tegema

ettepaneku täiendavate meetmete võtmiseks, et tagada selle teabe jõudmine lõpptarbijani lihtsal ja kättesaadaval viisil.

EUMOFA on Euroopa kalandus- ja vesiviljelustoodete turu seirekeskus ning see on Euroopa Liidu kalandus- ja vesiviljelussektori turu-uuringute vahend, mille on välja töötanud Euroopa Komisjon. Selle eesmärk on suurendada turu läbipaistvust ja tõhusust, analüüsida ELi turgude dünaamikat ning toetada äriotsuste tegemist ja poliitika kujundamist. EUMOFA võimaldab kalandus- ja vesiviljelustoodete, sealhulgas impordi ja ekspordi koguste, väärtuste ja hindade otsest jälgimist alates esmamüügist kuni jaemüügini. Andmeid kogutakse ELi liikmesriikidelt, Islandilt, Norralt, Ühendkuningriigilt ja ELi institutsioonidelt ning neid ajakohastatakse iga päev.

Raportöör on seisukohal, et liikmesriigid peaksid seda vahendit veel rohkem kasutama, et veelgi parandada vahendi raames kogutud andmeid, kuna seda vahendit saaks kasutada turu analüüsimiseks ja eriti siis, kui toimuvad suured muutused, näiteks COVIDi kriisi ajal, et aktiveerida kriisivahendid ja turu stabiliseerimise võimalused.

ELil on kindel seisukoht ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vastu ning edasiste edusammude tegemiseks selles valdkonnas on vaja võtta täiendavaid meetmeid. Selles võitluses ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vastu on väga oluline parandada veeandide sektori tarneahela jälgitavust ja läbipaistvust.

Tootjaorganisatsioonidel on kehtivas ÜTK määruses suurem roll ja seetõttu on oluline, et tunnustataks liikmesriikides juba olemasolevaid organisatsioone, kes täidavad tootjaorganisatsioonidega sarnaseid ülesandeid. ÜTK eeskirjade eesmärk on muuta turu haldamine lihtsamaks, eriti kalurite ja vesiviljelustootjate jaoks, ning mitte sundida neid esindavatele organisatsioonidele peale struktuuri ja tarneahela muutusi üksnes selleks, et viia need vastavusse ELi ühise määratlusega.

Raportöör on seetõttu seisukohal, et komisjon peaks kuulama Euroopa Parlamendi korduvat üleskutset kohandada tootjaorganisatsioonide tunnustamise kriteeriume, et võtta paremini arvesse kõiki liikmesriikide eri organisatsioone, kellel on suures osas tootjaorganisatsiooni eesmärkidega seotud ülesanded. Sellised tunnustatud organisatsioonid on näiteks cofradias ja Prud’homie de pêche.

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

kalapüügi- ja vesiviljelustoodete turu ühise korralduse määruse (EL) nr 1379/2013 rakendamise kohta
(2023/2049(INI))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1379/2013 kalapüügi- ja vesiviljelustoodete turu ühise korralduse kohta, millega muudetakse nõukogu määruseid (EÜ) nr 1184/2006 ja (EÜ) nr 1224/2009 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 104/2000[1] (ÜTK määrus), ja selle rakendamist,

– võttes arvesse komisjoni 21. veebruari 2023. aasta aruannet Euroopa Parlamendile ja nõukogule kalapüügi- ja vesiviljelustoodete turu ühise korralduse määruse (EL) nr 1379/2013 rakendamise kohta (COM(2023)0101),

– võttes arvesse komisjoni 20. mai 2020. aasta teatist „Strateegia „Talust taldrikule“ õiglase, tervisliku ja keskkonnahoidliku toidusüsteemi edendamiseks“ (COM(2020)0381),

– võttes arvesse oma 20. oktoobri 2021. aasta resolutsiooni strateegia „Talust taldrikule“ kohta õiglase, tervisliku ja keskkonnahoidliku toidusüsteemi edendamiseks[2],

– võttes arvesse kalanduskontrolli määruse läbirääkimise tulemusi,

– võttes arvesse kodukorra artiklit 54 ning esimeeste konverentsi 12. detsembri 2002. aasta otsuse (mis käsitleb algatusraportite koostamise loa andmise korda) artikli 1 punkti 1 alapunkti e ja 3. lisa,

– võttes arvesse kalanduskomisjoni raportit (A9-0000/2022),

A. arvestades, et Euroopa Parlament rõhutas oma resolutsioonis strateegia „Talust taldrikule“ kohta, et head jälgimismehhanismid, mis vastavad tarbijate nõudlusele, annavad teavet selle kohta, kus, millal, kuidas ja milliseid kalu on püütud või kasvatatud, sealhulgas väljastpoolt ELi imporditud toodete puhul, on olulised toiduohutuse tagamiseks, tarbijate jaoks läbipaistvuse tagamiseks, ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vastu võitlemiseks ning rohelise kokkuleppe ja kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks;

B. arvestades, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu vaheline esialgne kokkulepe läbivaadatud kalanduskontrolli määruse kohta sisaldab kõigi kalandus- ja vesiviljelustoodete jälgitavuse eeskirjade olulist parandamist; arvestades, et neid eeskirju rakendatakse üleminekuperioodi jooksul, mis on soovitavast pikem – kaks aastat värskete ja külmutatud toodete puhul ning viis aastat töödeldud toodete puhul – ning sellega tagatakse, et tarbijad saavad täpset teavet; arvestades, et parem

[1] ELT L 354, 28.12.2013, lk 1.
[2] ELT C 184, 5.5 2022, lk 2.

märgistamine on ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vastu võitlemise vahend ja aitab tagada ausat konkurentsi;

Sissejuhatus

1. tuletab meelde, et ühine turukorraldus (ÜTK) on kaitse- ja finantsmeetmete kõrval ühise kalanduspoliitika (ÜKP) lahutamatu osa ning on nende eesmärkide saavutamiseks hädavajalik;

2. rõhutab asjaolu, et ÜTK määruse läbivaatamine 2013. aastal tõi kaasa ülemineku teatavatelt sekkumisliikidelt lähenemisviisile, mis on rohkem suunatud pikaajalisele turule, keskendudes sektori arengule ja innovatsioonile;

Kutseorganisatsioonid

3. on seisukohal, et tootjaorganisatsioonid on kalandus- ja vesiviljelussektori selgroog, kes toetavad ühise kalanduspoliitika igapäevast juhtimist ja võimaldavad selle ühist rakendamist tootja tasandil;

4. on arvamusel, et tootjaorganisatsioonidel on keskne roll ühise kalanduspoliitika eesmärkide saavutamisel, mistõttu tuleb neid rohkem toetada; märgib, et rohkem tuleb teha tootjaorganisatsioonide loomise, konsolideerimise ja rahastamise edendamiseks kogu ELis, eelkõige liikmesriikides, kus esmatootmine on jäänud suures osas killustatuks (vesiviljelus, väikesemahuline kalapüük); on seisukohal, et tootjaorganisatsioonide tugev esindatus on äärmiselt oluline rannikukogukondade jõukuse suurendamiseks ja kalurite positsiooni tugevdamiseks tarneahelas;

5. järeldab, et nõuetekohaselt toimivatel tootjaorganisatsioonidel on üldiselt edukad meetmed ja tegevus, kuid täheldab, et endiselt on vähe väikekalureid ja eelkõige vesiviljelustootjaid ühendavaid tootjaorganisatsioone; märgib, et praegu tegutsevad vesiviljeluse valdkonna tootjaorganisatsioonid on olnud eriti edukad oma edendamis- ja teavitamistegevuses;

6. on seisukohal, et praegu on liikmesriikides organisatsioone, mis täidavad tootjaorganisatsioonide pädevusse kuuluvaid ülesandeid ja funktsioone, kuid need organisatsioonid ei saa kvalifitseeruda ÜTK määruse kohaselt tootjaorganisatsioonideks;

7. märgib, et COVID-19 kriis tõi kaasa enamiku värskete veeandide turustusvõimaluste järsu sulgemise, mistõttu on otstarbekas taastada ladustamisabi mehhanismide kasutamise võimalus ja laiendada neid vesiviljelussektori tootjaorganisatsioonidele;

Ühised turustusnormid

8. tuletab meelde, et paljud 2013. aasta ühise turukorralduse määruses sisalduvad turustamisstandardid pärinevad 1980. ja 1990. aastatest; märgib, et komisjoni hinnangu kohaselt on need standardid olnud üldiselt asjakohased ja tõhusad ning andnud lisaväärtust;

9. juhib tähelepanu sellele, et komisjoni hindamise ja selle aluseks olevate konsultatsioonide käigus tehti kindlaks standardite lihtsustamise, ühtlustamise ja

ajakohastamise võimalused; märgib, et samuti leiti, et riiklike ametiasutuste järelevalve tase standardite järgimise tagamisel on suhteliselt madal;

10. rõhutab asjaolu, et komisjoni hinnangus tuvastati puudusi kehtivas raamistikus seoses selle suutlikkusega saavutada ÜTK määruse eesmärke;

Tarbijate teavitamine

11. nõustub, et ühise turukorralduse eesmärkide täielikuks saavutamiseks tuleb tarbijaid turundus- ja hariduskampaaniate kaudu teavitada kalandus- ja vesiviljelustoodete söömise väärtusest, olemasolevate liikide mitmekesisusest ja märgistusel oleva teabe mõistmise tähtsusest; on veendunud, et selleks, et tarbijad saaksid teha teadlikke valikuid, peaksid nad saama selget ja põhjalikku teavet ELi turul müüdavate toodete kohta ning et see teave peaks vastama samadele eeskirjadele, olenemata toodete päritolust;

12. väidab, et jälgitavus ja sellega seotud läbipaistvusmeetmed on vajalikud, et tagada kohaldatavate ühise kalanduspoliitika eeskirjade järgimine; on veendunud, et kui neid meetmeid toetab nõuetekohane märgistamissüsteem, võivad need tagada, et tarbijatele antav teave on usaldusväärne; rõhutab asjaolu, et selline märgistamissüsteem on hädavajalik nii toidupettuse, sealhulgas valemärgistamise, kui ka ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vastu võitlemiseks;

13. märgib, et komisjon sai oma konsultatsioonide käigus aruanded selle kohta, et mõnes liikmesriigis ei olnud tarbijate teavitamise kohustuslikud nõuded täidetud; märgib, et rakendamist peetakse kogu ELis ebaühtlaseks ja see on eriti märkimisväärne mõnes segmendis, nagu kalamehed ja toitlustusettevõtted; tuletab meelde, et märgistus peab sisaldama kalandus- ja muude toodete täpset kirjeldust, eriti asendustoodete nimetamisel, kuna paljudel juhtudel kasutatakse pilte, mis panevad tarbijaid arvama, et teatavad tooted on kalandustooted, kui neid ei ole;

Konkurentsieeskirjad

14. tuletab meelde, et tootjaorganisatsioonid võib oma eesmärkide saavutamiseks vabastada konkurentsieeskirjade kohaldamisest teatavatel tingimustel, sealhulgas juhul, kui nende tegevus ei too kaasa turgude eraldamist, ei välista konkurentsi ega kõrvalda konkurentsi;

15. märgib, et see erand on oluline selleks, et võimaldada tootjaorganisatsioonidel kasutada teatavaid tavasid, näiteks kontrollida tootjaorganisatsioonide liikmete poolt turule lastud koguseid, et stabiliseerida turge ja hindu, täita säilitusnõudeid ja vältida toidu raiskamist; järeldab, et tunnustamata tootjate kollektiivsed kogud (nt ühistud, *cofradías*) ei saa tootjaorganisatsioonidele kehtivate kriteeriumide alusel erandit kasutada;

Turuteave

16. tuletab meelde, et Euroopa kalandus- ja vesiviljelustoodete turu seirekeskus (EUMOFA) pakub kalandussektori ettevõtjatele turuteavet, et aidata neil turusuundumusi paremini mõista; märgib, et spetsiaalne veebisait ja andmebaas on olnud veebis alates 2013. aasta aprillist ning see on olnud täielikult toimiv alates muudetud ÜTK jõustumisest, millest saavad kasu teadusasutused, sidusrühmad ja

üldsus, suurendades juurdepääsu turuteabele ja -andmetele;

17. märgib, et EUMOFAt kasutati kriisimeetmete käivitamiseks, et leevendada COVID-19 pandeemia mõju;

Järeldused

18. väljendab heameelt ühise turukorralduse eeskirjade rakendamisel tehtud edusammude üle; rõhutab vajadust teha täiendavaid jõupingutusi, et tagada tarbijate nõuetekohane teavitamine, parandada märgistamist, suurendada turu läbipaistvust ning suurendada kalandus- ja vesiviljelustoodete jälgitavust;

19. on veendunud, et komisjon ja liikmesriigid peavad tegema rohkem jõupingutusi, et saavutada ühise turukorralduse määruse ühtsem rakendamine; on arvamusel, et ühtsem rakendamine võib aidata tagada tarbijate usalduse ühtsele turule lastavate veeandide vastu;

20. väljendab heameelt komisjoni kavatsuse üle esitada ettepanek kestlike toidusüsteemide õigusraamistiku kohta, et suurendada läbipaistvust ja anda tarbijatele rohkem teavet; rõhutab vajadust tagada, et see ei tekita täiendavat halduskoormust ja on kooskõlas kestlikkuse tingimusega, mis on sätestatud teistes ELi õigusaktides.

21. väljendab heameelt kalanduskontrolli määruse läbivaatamise üle peetud läbirääkimiste tulemuste üle, eelkõige eeskirjade üle, mille eesmärk on tugevdada jälgitavust käsitlevaid sätteid kõigi kalandus- ja vesiviljelustoodete puhul; on arvamusel, et jälgitavusteave on Euroopa tarbijate jaoks väga oluline; kutsub komisjoni üles tegema ettepanekuid täiendavate meetmete kohta tagamaks, et see teave jõuaks lõpptarbijani lihtsas ja kättesaadavas vormis;

22. on veendunud, et liikmesriigid peaksid rohkem kasutama EUMOFAt, et veelgi parandada vahendi raames kogutud andmeid; on arvamusel, et EUMOFAt võiks rohkem kasutada turu analüüsimiseks, eriti kui toimuvad suured muutused, näiteks COVIDi kriisi ajal, et aktiveerida kriisivahendid ja turu stabiliseerimise võimalused;

23. on veendunud, et jälgitavuse ja läbipaistvuse parandamine veeandide sektori tarneahelas on ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vastases võitluses otsustava tähtsusega;

24. kordab oma nõudmist kohandada tootjaorganisatsioonide tunnustamise kriteeriume, et võtta paremini arvesse kõiki liikmesriikide eri organisatsioone, kes täidavad ülesandeid, mis kuuluvad suures osas tootjaorganisatsiooni pädevusse; rõhutab sellega seoses selliseid organisatsioone nagu *cofradías* ja *prud'homies de pêche*;

°

° °

25. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.